

HISTORIA DE L'EDUCACIO.

Professor: Pere Solà i Gusiner.

A.- OBJECTIUS.

- a.- Descobrir les dimensions històrica i social del fet educatiu.
- b.- Familiaritzar-se amb la metodologia bàsica d'aquesta branca històrica, tot utilitzar-la.
- c.- Connectar activament la Història General de l'Educació amb la Història de la Civilització.
- d.- Interrelacionar la història "General" de les idees i pràctiques educatives amb la història "local" de l'educació.
- e.- Mitjançant l'acompliment dels quatre objectius anteriors, hom pretén oferir a l'estudiant elements de reflexió sobre la teoria i pràctica educativa en diverses formacions històrico-socials i per aquí ampliar el seu horitzó i bagatge cultural.

B.- TEMARI.

- 1.- Introducció a la història de l'educació: concepte, objecte i mètodes de la disciplina.
- 2.- Les fonts de la Història de l'educació. Aspectes interdisciplinaris. La Història local del fet educatiu.
- 3.- L'educació a les civilitzacions orientals: l'herència secular i el seu pes en la història contemporània.
- 4.- La gènesi dels sistemes educatius moderns: els precedents clàssics (Grècia i Roma)
- 5.- La gènesi dels sistemes educatius moderns: els precedents cristians i medievals. De l'ensorrament de Roma a l'emergència de la burgesia, passant per l'assentament del Feudalisme.
- 6.- Humanisme i Renaixement. Reforma i Contrarreforma. L'arqueologia del col·legi modern.
- 7.- Absolutisme i educació: El Barroc. El naixement de la Didàctica.
- 8.- La pedagogia de la Il·lustració: aspectes filosòfics i polítics.

- 9.- L'educació peninsular de la fi del Barroc a la crisi napoleònica.
- 10.- La Revolució francesa i el seu impacte a l'àmbit educatiu.
- 11.- L'educació als països germànics. De la Il·lustració a l'idealisme.
- 12.- L'ensenyament a Gran Bretanya i Amèrica. Entre la Il·lustració i el Liberalisme.
- 13.- La formació tècnica i professional a l'Edat Moderna. La crisi de l'artesanat i dels gremis. Les primeres propostes d'articulació de l'ensenyament intel·lectual i del treball productiu. Propostes utòpiques i proto-socialistes.
- 14.- Les democràcies liberals europees i el desenvolupament dels sistemes educatius al segle XIX.
- 15.- Evolució de l'ensenyament al món durant aquest segle (fins a 1918). Significació de l'Escola Nova.
- 16.- L'educació i l'escola al període d'entre-guerres.
- 17.- La represa educativa: anys quaranta i cinquanta. L'inici dels sistemes educatius contemporanis.
- 18.- Els mètodes didàctics i la seva evolució.
- 19.- Amèrica Llatina: de l'educació colonial als sistemes educatius nacionals. El pes de la història en la problemàtica actual d'aquests territoris. Mèxic. Cuba.
- 20.- Aspectes evolutius de l'educació en el marc familiar, en especial a l'Edat Mitjana i a la Moderna.

C.- METODOLOGIA.

- a.- Cada alumne haurà de superar un exercici de comentari i anàlisi d'un text històric educatiu.
- b.- Cada alumne haurà de treballar particularment dos temes del programa d'edats històriques diferents. Un d'aquests temes l'exposarà en grup.
- c.- A més, haurà de confeccionar preferiblement en grup, un treball d'iniciació a la recerca històric-educativa.

Calendari:

- Treball d'iniciació a la recerca:
Fins al 17 de Novembre per a triar tema i indicar membres del grup. Per a poder tirar endavant amb el tema, cal el vist i-plau del professor.
- Temes del programa a exposar en grup i desenvolupar personalment, en forma de memòria individual.
Fins al 17 de Novembre per a triar temes i indicar membres del grup.
- Comentari de text (Prova escrita):
Dimarts, 26 de Genr de 1989.
- Durant el segon trimestre, cada grup s'ha de posar en contacte amb el professor per tal d'exposar-li totes les consultes i dubtes que hi pugui haver sobre el treball d'Iniciació a la Recerca.
- Lliurament del dossier de curs que comprendrà dues memòries personals dels 2 temes preparats (que han de ser, recordeu, d'"edats" històriques diferents):
Dimarts, 25 de Maiq de 1.989.
- Lliurament del Treball d'iniciació a la Recerca:
25 de Maiq de 1.989.

NOTA: El professor no acceptarà treballs que no siguin lliurats a la data assenyalada. Si algun alumne lliura treballs fora de termini, aquests no li seran avaluats fins a la següent convocatòria. D'altra banda, qualsevol treball s'ha de lliurar

en mà, personalment. És important que els alumnes facin còpies per a ells del treball que lliuren al professor.

D.-- AVALUACIO.

L'avaluació es farà en base a les exigències i finalitats esmentades a A i C. Es tindrà en compte, en particular, l'aplicació i mètode de l'alumne i, d'una manera general, el seu "esperit universitari", que es manifesta, per exemple, en la capacitat de llegir i d'adquirir informacions contrastades i profundides.

E.-- BIBLIOGRAFIA BASICA.

- REVISTA DE EDUCACION: Setembre - Desembre 1986, nº 281. Historia de la infancia y de la juventud.
- GALINO: Historia de la educación, Edades Antigua y Media. Ed. Oredos. 2ª Ed.
- RICHE, P.: Education et culture dans l'occident barbare. Ed. Seuil.
- DURKHEIM: Historia de la educación y de las doctrinas pedagógicas. Ed. Piqueta. Madrid.
- KONSTANTINOV: Historia de la pedagogía. Ed. Cartago.
- DE MAUSE: Historia de la infancia. Ed. Alianza Universidad.
- MINISTERIO DE EDUCACION Y CIENCIA: "Breviarios de Educación". La Educación en España. 3 volums.
- TURIN: La educación y la escuela en España. Ed. Aguilar.
- VARELA: Modelos de educación en la España Contemporánea. Ed. La Piqueta.
- HEREDIA, A.: Política docente y filología en la España del siglo XIX. ICE Universidad de Salamanca.
- MERIDA: La Revista de Pedagogía. Una alternativa de reforma pedagógica. Ed. Eunsa. Navarra.
- SOLA, P.: Educació i moviment llibertari. Eds. 62.
- MOLEIRO, A.: La reforma educativa de la II República. Ed. Santillana
- PRELLEZO: Manjor educador. Ed. Magisterio Español.
- SAFNZ: La educación general en Cataluña durante el trienio

constitucional. Universidad de Barcelona.

SUREDA, B.: Pablo Montesino. Liberalismo y educación. Ed. Prensa Universitaria. Mallorca.

ROSELLO, P.: La teoria dels corrents educatius. Vic.

HERBARI, J. F.: Esbós per a un curs de pedagogia. Vic.

DECROLY, O.: La funció de globalització. Ed. Eumo.

SUCHODOLSKI, B.: Pedagogia de l'essència. Ed. Eumo.

PESTALOZZI: Com Gertrudis educa els fills. Ed. Eumo.

XIRAU, J.: Pedagogia i vida. Ed. Eumo.

NEILL, A. S.: Summerhill. Vic.

ROUSSEAU, J. J.: Emili.

PIAGET: Escrits per a educadors.

DEWEY, J.: Democràcia i escola. Ed. Eumo.

GALI, A.: La mesura objectiva. Vic.

MONTESSORI, M.: La descoberta de l'infant. Ed. Eumo.

COROMINA, E.: Tècniques d'expressió i comunicació. Ed. Eumo. Vic.
1984.

ECO, U.: Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimiento de investigación, estudio y escritura. Ed. Gedisa. Barcelona.
1982.

ROMANO, D.: Elementos y técnicas del trabajo científico. Ed. Teide.
Barcelona. 1973.

PERET, M.: La Universidad Española (siglos XVIII y XIX). Ed.
Taurus.

ORIOI MONCANUT, A. M.: La enseñanza en Barcelona a fines del siglo XVIII. CSIC. Madrid. 1959.

SOCIETAT D'HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ DELS PAÏSOS DE LLINGUA CATALANA:

Actes de les III, IV, V, VI, VII, VIII i IX Jornades

Full Informatiu nº 1, 2, 3 i 4.

- GALI, A.: Història de les Institucions Culturals Catalanes. 1978.
- SOLA, P.: Francesc Ferrer i Guàrdia i l'Escola Moderna. Ed. Curial. Barcelona.
- GONZALEZ AGAPITO, J.: Bibliografia de la Renovació Pedagògica i el seu context (1900-1938). Universidad de Barcelona. Barcelona. 1978.
- MONES, J.: El pensament escolar i la renovació pedagògica a Catalunya (1833-1938).
- CAMPS i ARBOIX, J.: El pressupost de Cultura de 1908. Problema d'actualitat. Ed. Dalmau. Barcelona. 1974.
- CASELLAS, C.; TORAN, R.: Política escolar de l'Ajuntament de Barcelona, 1914-1934. Ed. Barcanova. Barcelona. 1982.
- MONES, J.: La llengua a l'escola. Ed. Barcanova. Barcelona. 1984.
- SOLA, P.: Las escuelas racionalistas en Catalunya, 1909-1939. Ed. Tusquets. Barcelona. 1976.
- SALADRIGAS, R.: L'escola del Mar i la renovació pedagògica. Converses amb Pere Vergés. Ed. 62. Barcelona. 1973.
- CARBONELL, J.: L'Escola Normal de la Generalitat. Ed. 62. Barcelona. 1977.
- ROSSELL, M.: La Generalitat de Catalunya. La Política cultural... l'ensenyament... Ed. Ondarrius. Barcelona. 1976.
- FONQUERNI, RIBALTA: L'escola a Catalunya durant la guerra civil. Ed. El CENU. Barcelona.
- MONES, J. I.: L'Escola a Catalunya sota el franquisme. Ed. Rosa Sensat.
- "CUADERNOS DE PEDAGOGIA" Setembre 1976. Fascismo y educación.
- DICCIONARIO DE PEDAGOGIA, dirigit per Victor Garcia Hoz. Ed. Labor.
- FERNANDEZ DE CASTRO, I.: Reforma educativa y desarrollo capitalista. Ed. Cuadernos para el diálogo. Madrid. 1973.
- MASJUAN, J. M.; PINILLA DE LAS HERAS, E. i VIVES, J.: L'Educació General Bàsica a Catalunya. Dades essencials per a una

política educativa. Ed. Blume. Barcelona. 1979.

GALINO: Textos pedagógicos hispanoamericanos. Ed. Narcea.

BOWEN: Historia de la educación occidental. Ed. Herder. Vol. I i

II.

MARROU: Historia de educación en la antigüedad.

BONNER: La educación en la Roma antigua. Ed. Herder.

Lectures originals de clàssics: PLATO, PLUTARC, CICERO, etc.

GARIN, F.: La educación en Europa, 1400-1600. Ed. Crítica.

Barcelona. 1987.

FURNACA: La investigación histórico pedagógica. Ed. Oikos-tau. 1978.

MYERS: La educación en la perspectiva de la historia. Ed. Fondo de Cultura Económica.

PONCE, A.: La educación y lucha de clases. Ed. Akal.

SANTONI RUGIU: Historia social de la educación. Ed. Reforma de la Escuela. Barcelona. 1981.

LE GOFF: La civilización del occidente medieval.

WEIMER: Historia de la pedagogía. Ed. Uteha. México.

SOLA, P.: Cultura popular, educación i societat al Nord-Est Català 1887-1959. Ed. Col·legi Universitari de Girona.

LIZURTAGA, L.: Historia de la Educación Pública. Ed. Losada. Buenos Aires.

DOMMANGET, M: Los grandes socialistas y la educación. Ed. Fraqua. Madrid.

RAMA, C.: Historia de América Latina. Ed. Bruquera.

ROBLES, M.: Educación y sociedad en la Historia de México. Ed. Siglo XXI. México. 1977.

F.- BIBLIOGRAFIA SOBRE TÈCNICUES DE TREBALL CIENTIFIC.

COROMINA, E.: Tècniques d'expressió i comunicació. Ed. Fumo. Vic. 1984.

ECO, U.: Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimiento de investigación, estudio y escritura. Ed. Gedisa. Barcelona. 1982.

ROMANO, D.: Elementos y técnicas del trabajo científico. Ed. Teide. Barcelona. 1973.

Tema 4:

Obres de Jaeger, Marrou, Bowen, Bonner, etc. Vegeu Bibliografia General.

Tema 5:

Bowen, Riche, Galino, Le Goff (obres mencionades a la Bibliografia General), Huizinga.

Lectures originals de clàssics: Plató, Plutarc, Ciceró, etc.

Tema 6:

Manuais generals (Weimer, Beck, etc) Huizinga.

Molt recomanat, encara que pas de lectura fàcil: GARIN, E.: La educación en Europa, 1400-1600. Ed. Critica. Barcelona. 1987.

Lectures de clàssics, disponibles en edicions actuals, p. ex.

Rabelais o Montaigne.

Tema 7:

Diversos manuais de la llista donada.

Lectures de clàssics com Comenius ó Descartes.

Tema 8:

Comparar manuais com Beck, Weimer, i Konstantinov.

Fer lectures d'autors com Didrot, Montesquieu, Voltaire, o encara autors "pre-il·lustrats" com Rollin o Fénelon.

Tema 9:

ANES, G.: El antiguo Régimen. Los Borbones. Ed. Alianza Universidad.

DESDEVIZES DU DESERT: L'enseignement public en Espagne au XVIIIe siècle. "Revue Historique". Clermond Ferrand. 1901 (és a la Biblioteca de Catalunya).

PESET, M.: La Universidad Española (siglos XVIII y XIX). Ed. Taurus.

ORIOL MONCANUT, A. M.: La enseñanza en Barcelona a fines del siglo XVIII. CSIC. Madrid. 1959.

Lectura d'obres com les "Instruccions..." de B. Rexach, o textos treuts de l'Antologia d'A. Galino, citada més amunt.

Tema 10:

Síntesis històriques com les d'Albert Soboul, Konstantinov, op.cit.

LUZURIAGA, L.: Historia de la Educación Pública. Ed. Losada. Buenos Aires. (primers capítols).

Lectures de Rousseau, Condorcet, Helvetius.

Tema 11:

Obres generals mencionades a la bibliografia i en especial, WEIMER, Historia de la Pedagogia, Ed. Uteha, Mèxic.

Lectures d'autors com Kant, Goethe o Fichte.

Lectura de PESTALOZZI: Com Gertrudis educa els fills.

Lectura de HERBART: Esboç per a un curs de Pedagogia General.

Tema 12:

Obres generals, en especial Beck o Luzuriaga (vegeu més amunt).

Lectura d'autors com Locke, Smith ó Malthus. Dels darrers hi ha traduccions castellanes recents.

Obres bàsiques i manuals no traduïts.

Tema 13:

Text de Per Molas Ribalta: L'evolució del ourení a la fàbrica a Catalunya i al País Valencià. "Revista de Catalunya" núm 13

Novembre 1987, pp. 73-83.

DOMMANGET, M.: Los grandes socialistas y la educación.

FRAGUA, M., capítols referents a Owen i Proudhon.

Concepció marxista i bakuninista del binomi educació-treball.

Tema 15:

MUNER, J.: El pensament escolar... Ed. Maura.

La llengua a l'escola. Ed. Barcanova, primers capítols.

Actes de les Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans.

Obres d'Alexandre Galí.

Tema 19:

RAMA, C.: Historia de América Latina. Ed. Bruquera.

ROBLES, M.: Educación y sociedad en la Historia de México. Ed. Siglo XXI. Méxic. 1977.

Alguna obra de J. M. Luis Mora, J. Vasconcelos, Leopoldo Zea, etc., com a lectura.

Tema 20:

Obra citada de LI. de MAUSE, i sobretot:

"Revista de Educación", setembre-desembre 1986, núm. 281.

Historia de la infancia y de la juventud.

Lectures de clàssics com Locke o Rousseau...

Pel que fa als altres temes, el professor donarà bibliografia específica.